

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **S., a.s.**, so sídlom v B., proti žalovanému **JUDr. J. Š.**, exekútorovi v S., o **zaplatenie 16 287,60 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 4 C 223/2007, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 29. septembra 2009 sp. zn. 3 Co 40/2009 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves z 13. novembra 2008 č.k. 4 C 223/2007-71, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 29. septembra 2009 sp. zn. 3 Co 40/2009 a rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves z 13. novembra 2008 č.k. 4 C 223/2007-71 a vec vracia Okresnému súde Spišská Nová Ves na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom z 13. novembra 2008 č.k. 4 C 223/2007-71 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zaplataenia 490 680,40 Sk s 9 %-ným ročným úrokom z omeškania od 19. novembra 2004 do zaplataenia titulom vydania bezdôvodného obohataenia. Žalobcovi zároveň uložil povinnosť zaplatiť žalovanému na účet jeho právneho zástupcu JUDr. M. K. náhradu trov konania 19 680,-- Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súd mal za preukázané, že na návrh právneho predchodcu žalobcu – V. a.s. sa viedla exekúcia voči povinnému A. s.r.o. na vymoženie istiny 5 423 000,-- Sk s príslušenstvom. Právny predchodca žalobcu žalovanému ako exekútorovi na základe jeho výzvy poskytol preddavok na úhradu odmeny exekútora a jeho hotových výdavkov v sume 500 000,-- Sk. Zmluvou o postúpení pohľadávok z 28. júna 2000 uzavretou medzi postupcom V. a.s. a postupníkom S. a.s. prešla pohľadávka (aj s príslušenstvom) postupcu voči povinnému A. s.r.o. na žalobcu. Žalobca ako postupník v exekučnom konaní vedenom u žalovaného pod sp. zn. Ex 83/1999 získal procesné postavenie oprávneného. Po tom, ako

Krajský súd v Košiciach uznesením z 27. októbra 1999 sp. zn. 4 K 196/1999 vyhlásil konkurz na majetok povinného A. s.r.o., podal oprávnený (žalobca) návrh na zastavenie exekúcie na Exekútorskom úrade. Keďže exekútor nepredložil návrh oprávneného (žalobcu) na zastavenie exekúcie exekučnému súdu, žalobca požiadal zastaviť exekúciu priamo exekučný súd, ktorý exekučné konanie uznesením zo 6. októbra 2004 č.k. Er 505/1999-76 zastavil. Uznesenie o zastavení exekúcie nadobudlo právoplatnosť 19. októbra 2004. Exekučný súd v uznesení nerozhodol o trovách exekúcie. Žalobca preto vyzval exekučný súd, aby doplnujúcim uznesením rozhodol o trovách exekúcie a vrátení preddavku exekútorom, následne podal ďalšiu žiadosť o vydanie rozhodnutia o trovách exekúcie. Napriek uvedenému o týchto trovách nebolo rozhodnuté. Súd poukázal na to, že žalobca sa domáhal vydania bezdôvodného obohatenia (§ 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka) ako rozdielu medzi poskytnutou výškou preddavku na odmenu exekútora a náhradu jeho hotových výdavkov po odpočítaní trov exekúcie, vyčíslených exekútorom v liste z 22. októbra 2004. V liste exekútor zároveň oznámil spôsob použitia preddavku (prevedenie k inému exekučnému konaniu). Žalobca písomným podaním zo 4. novembra 2004 adresovaným žalovanému oznámil, že nesúhlasí so spôsobom zúčtovania preddavku a nesúhlasí s tým, aby sumu 490 680,40 Sk previedol k exekučnému konaniu sp. zn. Ex 75/1999. Žalovaný vzniesol v konaní námietku premlčania. S poukazom na § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka súd uviedol, že 3-ročná objektívna premlčacia doba začala plynúť od právoplatnosti uznesenia o zastavení exekúcie, t.j. od 19. októbra 2004. Od tohto dátumu plynula aj subjektívna dvojročná premlčacia doba, pretože žalobca sa dozvedel o tom, že žalovaný získal bezdôvodné obohatenie. V prípade, že by začala plynúť od 4. novembra 2004, teda od výzvy žalobcu na vrátenie zostatku preddavku, keď žalobcovi už bola známa výška bezdôvodného obohatenia, je potrebné považovať jeho nárok rovnako za premlčaný. Návrh podal žalobca na súde 19. novembra 2007, t.j. po uplynutí objektívnej premlčacej doby, ktorá uplynula 19. októbra 2007. V prípade, že by subjektívna premlčacia doba začala plynúť 4. novembra 2004, táto by uplynula 4. novembra 2006. Súd k tvrdeniu žalobcu, že subjektívna premlčacia doba mu nezačala plynúť, pretože sa doposiaľ nedozvedel o výške trov exekúcie, uviedol, že aj keby by bolo možné prijať takýto názor, objektívna doba uplynula 19. októbra 2007. Po uplynutí objektívnej premlčacej doby nie je možné v zmysle § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka premlčané právo veriteľovi priznať, pretože žalovaný (dlžník) sa premlčania dovoľal. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobcu rozsudkom z 29. septembra 2009 sp. zn. 3 Co 40/2009 rozsudok prvostupňového súdu potvrdil. Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil tým, že pokiaľ by súdny exekútor nevykonal vyúčtovanie zloženého preddavku na odmenu a na náhradu hotových výdavkov a trovy súdneho exekútora by boli nižšie ako zložený preddavok, dôjde na strane súdneho exekútora k bezdôvodnému obohateniu spočívajúcom v majetkovom prospechu získanom plnením bez právneho dôvodu (§ 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Nestotožnil sa s námietkou žalobcu, že ak exekučný súd nerozhodol o trovách exekúcie, teda o ich výške a o tom, kto je povinný trovy exekúcie zaplatiť, nezačala plynúť premlčacia doba. Exekučné konanie sa právoplatne skončilo 19. októbra 2004, preto 20. októbra 2004 začala plynúť objektívna premlčacia doba a uplynula 20. októbra 2007. Právoplatnosťou uznesenia o zastavení exekúcie sa totiž žalobca dozvedel o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu, aj keď sa nedozvedel o konkrétnej výške bezdôvodného obohatenia a tiež mal vedomosť o tom, kto sa na jeho úkor obohatil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu podal na základe podnetu žalobcu mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Žiadal zrušiť oba rozsudky súdov nižšieho stupňa a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Namietal nesprávne právne posúdenie veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Uviedol, že súdy nesprávne aplikovali § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a nesprávne právne posúdili otázku rozhodovania exekučného súdu o trovách exekúcie (§ 203 Exekučného poriadku). Poukázal na to, že v danej veci exekučný súd doposiaľ nerozhodol o trovách zastavenej exekúcie a vrátení poskytnutého preddavku. Preto záver súdov o tom, že nárok žalobcu je premlčaný, považuje za predčasný. Ďalej uviedol, že v postupe súdov došlo k porušeniu § 1, § 2 O.s.p., § 203 Exekučného poriadku účinného do 31. januára 2002 a § 33 ods. 1 Exekučného poriadku. V súvislosti s bezdôvodným obohatením mal za to, že právny vzťah súdneho exekútora a účastníka exekučného konania sa nemôže považovať za súkromnoprávny vzťah, ale za vzťah verejnoprávny. Z tohto dôvodu na strane súdneho exekútora nemôže dôjsť k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 Občianskeho zákonníka v prípade, ak nevráti preddavok na trovy exekúcie. Zodpovednosť exekútora za škodu ním spôsobenú alebo jeho zamestnancami v súvislosti s vykonávaním exekučnej činnosti podľa Exekučného poriadku je upravená v § 33 ods. 1 Exekučného poriadku.

Účastníci konania sa k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora Slovenskej republiky nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.), po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je podané opodstatnene.

Ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon, a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu, a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie (§ 243e ods. 1 O.s.p.). Mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale aj dôvodmi uplatnenými v mimoriadnom dovolaní. Obligatórne (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vady v zmysle § 237 O.s.p. a tzv. iné vady dovolateľ nenamietal, vady v zmysle § 237 O.s.p. nevyšli najavo ani v dovolacom konaní.

Mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že napadnuté rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.) pokiaľ ide o otázku rozhodovania exekučného súdu o trovách exekúcie ako aj nesprávnu aplikáciu § 451 Občianskeho zákonníka.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne

posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav, dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovanie zákonov, na čestné plnenie povinnosti a na úctu k právam iných osôb.

Podľa § 2 O.s.p. v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, uskutočňujú výkon rozhodnutí, ktoré neboli splnené dobrovoľne, a dbajú pritom na to, aby nedochádzalo k porušovaniu práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb a aby sa práva nezneužívali na úkor týchto osôb.

Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

V danej veci sa žalobca domáhal vydania bezdôvodného obohatenia v sume 490 680,40 Sk (preplatok na preddavku na úhradu odmeny exekútora a jeho hotových výdavkov) od žalovaného ako súdneho exekútora, ktorý túto sumu zadržiava bez právneho dôvodu.

Žalobca je povinný svoj nárok skutkovo vymedziť, nemusí ho však právne vyhodnotiť a odôvodniť. Je totiž vždy vecou súdu, aby podal jeho právnu kvalifikáciu. Ak ho však predsa len v žalobe právne vyhodnotí, súd tým nie je viazaný.

Súdy nižších stupňov právny vzťah účastníkov konania, z ktorého je vyvodzovaný žalobou uplatnený nárok, považoval za občianskoprávny vzťah, v rámci ktorého žalovaný

zodpovedá za bezdôvodné obohatenie, ktoré získal na úkor žalobcu. Občianskoprávnymi vzťahmi sú majetkové vzťahy fyzických a právnických osôb, majetkové vzťahy medzi týmito osobami a štátom, ako aj vzťahy vyplývajúce z práva na ochranu osôb, pokiaľ tieto občianskoprávne vzťahy neupravujú iné zákony (pozri § 1 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Tieto vzťahy sú upravené normami súkromného práva a sú založené na princípoch právnej rovnosti ich subjektov. Práva a povinnosti, ktoré sú obsahom právnych vzťahov tejto povahy, vznikajúce na základe prejavov vôle vyplývajúcich z princípu autonómie vôle ich subjektov. Vzťahy, ktoré sú založené na nerovnom právnom postavení ich účastníkov a v ktorých orgány verejnej moci rozhodujú o právach a povinnostiach účastníkov na báze autoritatívnosti, sú verejnoprávne.

Exekútor v exekučnom konaní vykonáva úlohy štátneho orgánu, ktorému je zverený výkon verejnej (štátnej) moci v rozsahu ustanovenom Exekučným poriadkom a subsidiárne Občianskym súdnym poriadkom. Právny vzťah súdneho exekútora a účastníka exekučného konania sa nemôže považovať za súkromnoprávny vzťah. Na strane súdneho exekútora preto v danej veci vzhľadom na vyššie uvedené nemôže dôjsť k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 Občianskeho zákonníka (Porovnaj Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. marca 2010 sp. zn. 3 Cdo 58/2009).

Právne posúdenie zistených skutkových okolností a ich podriadenie pod určitú právnu normu je úlohou súdu. Pokiaľ súd rozhoduje o nároku na plnenie na základe skutkových okolností, so zreteľom na povahu ktorých alebo spôsob opísania ktorých prichádza do úvahy možnosť podriadenia žalobou uplatneného nároku pod inú hmotno-právnu normu, než je uvedená v žalobe, musí vec právne posúdiť podľa zodpovedajúcej normy bez ohľadu na to, či je v žalobe uvedený (alebo správne uvedený) právny dôvod požadovaného plnenia. V danom prípade bolo pred rozhodnutím o žalobe o vydanie bezdôvodného obohatenia potrebné vyriešiť otázku, či žalobou uplatnený nárok nevyplýva zo vzťahu zodpovednosti súdneho exekútora za škodu spôsobenú účastníkovi konania v zmysle § 33 ods. 1 Exekučného poriadku. Tým, že súdy z tohto aspektu neposudzovali skutkový stav veci (či postačujú už zistené skutočnosti, resp. či je potrebné prípadné doplnenie dokazovania) v nadväznosti k právnej stránke veci, došlo vo vzťahu k uvedenému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci k inej vade v konaní, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle **§ 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.** Na takúto inú vadu je dovolací súd povinný prihliadať aj z úradnej

povinnosti (§ 242 ods. 1 O.s.p.), nie je preto rozhodujúce, či bol tento dovolací dôvod v mimoriadnom dovolaní generálnym prokurátorom uplatnený alebo nie.

Pre úplnosť dovolací súd k námietke generálneho prokurátora Slovenskej republiky o nesprávnom právnom posúdení otázky rozhodovania exekučného súdu o trovách exekúcie (§ 203 Exekučného poriadku) uvádza, že bolo bezpredmetné v danej veci posudzovať správnosť právnych záverov exekučného súdu v právoplatne skončenom exekučnom konaní. Súdy nižších stupňov boli názoru, že zo strany súdneho exekútora došlo k bezdôvodnému obohateniu, preto nebolo potrebné zaoberať sa v tomto konaní aplikáciou § 203 Exekučného poriadku, resp. správnosťou výkladu tohto ustanovenia v rámci exekučného konania. Na základe vyššie uvedeného je rovnako bezpredmetné, aby dovolací súd posudzoval plynutie premlčacej doby v zmysle § 107 Občianskeho zákonníka, pretože v danej veci nešlo o prípad bezdôvodného obohatenia.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky preto dôvodne podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 O.s.p., keďže to vyžadovala ochrana práv a ním chránených záujmov účastníkov konania a túto nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie krajského a okresného súdu v zmysle § 243b ods. 2 O.s.p. a § 243b ods. 3 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p. zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie s tým, že právny názor vyslovený v tomto rozhodnutí je preň záväzný.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. februára 2011

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová

